

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Catarina Stavenberg, stabschef
Tel:5782 9249

TJÄNSTESKRIVELSE

2008-11-21

1 (4)

Dnr: 158/08-027

Socialnämnden

Personalkompetens inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att utbildningsmodellen Meningsfulla kompetenssteg inom äldreomsorgen fortsätter under 2009 och utökas med ytterligare ett steg.

Socialnämnden fastställer som riktmärke att grundutbildning för anställning inom äldreomsorgen motsvarar 900 poäng från gymnasieskolans omvårdnadsprogram enligt utbildningsmodellen i avvaktan på nationella riktlinjer.

Socialförvaltningen

Anita Brynje
Förvaltningschef

Catarina Stavenberg
Stabschef

Sammanfattning

Under tre år har äldreomsorgen i samverkan med den kommunala vuxenutbildningen bedrivit en omfattande utbildningssatsning, projektet Meningsfulla kompetenssteg för personal inom äldreomsorgen. Projektet avslutas vid årsskiftet och har utvärderats externt med mycket goda resultat. Mot bakgrund av vikten av att äldre personer inom äldreomsorgen ska möta personal med kompetens och engagemang och med möjligheter till fortloppande kompetensutveckling, föreslår förvaltningen att utbildningsmodellen fortsätter och utökas med ytterligare ett steg. Dessutom föreslår förvaltningen att en nivå fastställs som riktmärke för vilken grundutbildning som ska gälla för anställning inom äldreomsorgen.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Att bemötas med respekt av personal med rätt kompetens är avgörande för att äldre personer i behov av vård och omsorg ska uppleva sin tillvaro som värdig och trygg. Personalens kompetens och engagemang är i detta sammanhang den viktigaste faktorn för kvaliteten och tryggheten i äldreomsorgen. Fler personer blir allt äldre och fler får sin vård och omsorg i form av hemtjänst eller särskilt boende inom äldreomsorgen i kommunen. Detta innebär att arbete inom äldreomsorgen blir alltmer kvalificerat, mångfacetterat och kräver att personalen har både bredd och djup i sin kompetens. Redan idag finns krav på personalens kompetens i socialtjänstlagen. Det saknas dock nationellt fastställda yrkeskrav och definition på vilken grundläggande yrkesutbildning personalen inom äldreomsorgen ska ha för sina arbetsuppgifter.

Kompetensstegen- projektet Meningsfulla kompetenssteg

Under 2005 startade det nationella projektet *kompetensstegen*, riktat till den kommunala äldreomsorgen. Under det 3-åriga projektet har drygt en miljard kronor fördelats till kommuner i syfte att kompetensutveckla personalen och utveckla verksamheten. Äldreomsorgen i Tyresö beviljades statliga stimulansbidrag för genomförande av en stor utbildningssatsning under 3 år vid namn *Meningsfulla kompetenssteg*. Utbildningsmodellen har arbetats fram i samverkan med den kommunala vuxenutbildningen, och metoden bygger på arbetsplatsnära lärande med hög integrering av teori och praktik. Utbildningen riktas till samtliga vårdbiträden och undersköterskor inom den kommunala hemtjänsten och äldreboenden. Målsättningen är att all personal ska genomgå utbildningen i tre steg och att det ska leda till höjd baskompetens och kvalitetsutveckling inom äldreomsorgen. Utbildningen baseras på valda delar av gymnasieskolans omvårdnadsprogram:

- Grundläggande vård och omsorg steg 1
- Grundläggande undersköterskekompetens steg 2
- Specifik undersköterskekompetens steg 3
(geriatrik, handledning, rehabilitering)

Lärare från den kommunala vuxenutbildningen har det övergripande pedagogiska ansvaret och kompetenta medarbetare från äldreomsorgen har fungerat som handledare och utbildare i de olika stegen.

Projektet startade vårterminen 2006 och 220 medarbetare har hittills utbildats. Projektet har letts av en styrgrupp med socialförvaltningens stabschef och projektledare, avdelningschefer från äldreomsorgen, biträdande rektor och lärare från den kommunala vuxenutbildningen.

Dessutom har ett omfattande arbete bedrivits i en referensgrupp med chefer, medarbetare, projektledare, lärare och fackliga representanter.

Vid årsskiftet 2008/2009 avslutas projektet och socialnämnden har att ta ställning till om verksamheten ska fortsätta och vilka utbildningskrav fortsättningsvis som ska gälla för anställning av personal inom Tyresö kommuns äldreomsorg.

Utvärdering

Consider Consultants AB har anlåtats för extern utvärdering av projektet. Consider har dels genomfört en halvtidsutvärdering i november 2007 och en slututvärdering i november 2008. Slututvärderingen bifogas och Harald Berg från Consider kommer att presentera resultatet muntligt vid nämndens sammanträde. Sammanfattningsvis visar utvärderingen på mycket positiva resultat för äldreomsorgen, att målen för projektet uppfyllts och att baskompetensen ökat. Utvärderingen pekar på att i en professionell äldreomsorg krävs att medarbetarna ser och tar ställning till hela uppdraget, inte bara till de uppgifter som ska utföras dagligen. Glädjande nog visar intervjuer med personalen på att deras självförtroende ökat, att de känner sig mer bekräftade och att det rehabiliterande förhållningssättet förankrats. Dessutom är många intresserade av att utbilda sig vidare, särskilt om utbildningen förstärks med ett fjärde steg. Kompetensutvecklingen har även lett till utveckling av verksamheten, olika projekt som medarbetarna har arbetat med i utbildningen har bidragit till förbättringar på arbetsplatsen, tex rutiner för introduktion och utvecklandet av en avdelning med möjlighet att ta med husdjur.

Kompetensreform inom vården och omsorgen om äldre

En särskild utredare, Gösta Jedberger, har fått i uppdrag att lämna förslag på en nationell strategi för kompetensförsörjning inom den kommunalt finansierade vården och omsorgen om äldre. Betänkandet kommer att presenteras under december 2008 och de förändringar som väntas föreslås kan träda i kraft tidigast i januari 2010. Av kommittédirektiven framgår följande: Personalens kompetens är av central betydelse för äldre personer i behov av vård och omsorg, inte minst för de många sköra personer som har svårt att föra sin egen talan. De behöver kunna känna sig trygga i förvisning om att den vård och omsorg de behöver utförs av personal med tillräcklig kompetens.. Utredaren ska ge förslag på utformning av enhetliga kriterier för yrkeskompetens, kompetensintyg samt yrkesbenämningar. Utredaren ska analysera och ge förslag på hur kompetensbehovet ska kunna tillgodoses i syfte att försörja vården och omsorgen om äldre med grundutbildad personal.

Permanent utbildningsmodellen – trygga kompetensutvecklingen

Mot bakgrund av vikten av att äldre personer inom äldreomsorgen ska möta personal med kompetens och engagemang och det positiva resultat som uppnåtts med utbildningsmodellen föreslår styrgruppen för projektet och socialförvaltningen att utbildningsverksamheten permanentas. Dessutom talar starka skäl för att utbildningen ska utökas med ytterligare ett steg, totalt fyra steg, som sammanlagt motsvarar 1200 utbildningspoäng av gymnasieskolans omvårdnadsprogram. Det fjärde steget innehåller Etik och livsfrågor, Människan socialt och kulturellt och valbar kurs tex demens eller hemsjukvård. Finansieringen har tillgodosetts i 2009 års verksamhets- och budgetplan. Från år 2010 är det sannolikt att kommunen har möjlighet att ansöka om statliga bidrag för den fortsatta utbildningsverksamheten.

Kompetenskrav för anställning inom den kommunala äldreomsorgen

Förvaltningens bedömning är att det är hög tid att fastställa vilken grundutbildning som fortsättningsvis ska krävas för anställning inom äldreomsorgen. Den pågående nationella utredningen förväntas lämna förslag till riktlinjer som tidigast kan genomföras under 2010. Förvaltningen föreslår, i avvaktan på nationella regler och förändring av utbildningssystemet, att i Tyresö kommun ska gälla som riktmärke from 2009 att grundutbildning för anställning inom äldreomsorgen motsvaras av 900 poäng inom gymnasieskolans omvårdnadsprogram dvs de tre stegen i utbildningsmodellen Meningsfulla kompetenssteg. De anställda som inte har denna utbildning eller saknar vissa delar av kurserna i utbildningsmodellen, får fortlöpande kompetensutveckling.

Förvaltningen kommer att diskutera förutsättningarna med de privata företagen inom äldreomsorgen för att erbjuda motsvarande kompetensutveckling för den verksamhet som bedrivs i privat regi.

Facklig samverkan

En facklig representant från KOMMUNAL har kontinuerligt deltagit i referensgruppen och anser att detta varit ett lyckat projekt. De fackliga representanterna i förvaltningens samverkansgrupp är positiva till utbildningsåtgärden och tillstyrker förvaltningens förslag.